

[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(2\)-25](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(2)-25)

УДК 332

РУДАЧЕНКО Ольга

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

<https://orcid.org/0000-0001-9597-5748>polkin87@ukr.net

КОНЕНКО Віталіна

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

<https://orcid.org/0000-0002-1525-7736>vitalina.konenko@kname.edu.ua

МЕДВЕДЕВ Дмитро

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

<https://orcid.org/0009-0000-0398-0946>dmytro.medvedev@kname.edu.ua

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

У статті досліджено роль підприємницької діяльності як ключового фактору забезпечення інноваційного зростання та сталого соціально-економічного розвитку територій у сучасних умовах глобальних трансформацій і економічної нестабільності. Особлива увага приділяється комплексному аналізу взаємозв'язку між розвитком малого та середнього підприємництва, формуванням інноваційних екосистем і просторовою неоднорідністю регіонального розвитку України, що визначаються різними рівнями інноваційної активності та доступності ресурсів у регіонах. Проаналізовано фактори, які сприяють або стримують розвиток інноваційного середовища, зокрема, роль державної підтримки, наявність інфраструктури для впровадження нових технологій, а також розвиток людського капіталу, здатного забезпечити інноваційну активність і конкурентоспроможність. Проаналізовано механізми створення сприятливого інноваційного середовища, що включає підтримку інноваційних проєктів через фінансові, організаційні та освітні інструменти, а також активне впровадження цифрових технологій, які відіграють вирішальну роль у підвищенні ефективності бізнес-процесів. Обґрунтована необхідність переходу від традиційних форм управління до стратегічного та інституційного підходу в управлінні інноваційними процесами з урахуванням викликів шостого технологічного укладу. Запропоновано підхід, що дозволяє ефективно синхронізувати діяльність підприємницьких структур із державними та регіональними політиками розвитку, створюючи умови для гармонійного соціально-економічного розвитку територій з урахуванням їх унікальних особливостей і потреб. Результати дослідження мають прикладне значення і можуть слугувати надійною основою для формування ефективних державних і місцевих стратегій та політик, спрямованих на стимулювання інноваційного підприємництва, посилення інноваційного потенціалу регіонів України та забезпечення їх конкурентоспроможності на національному і міжнародному рівнях.

Ключові слова: суб'єкти підприємництва, підприємництво, соціально-економічний розвиток територій, інноваційний потенціал

RUDACHENKO Olha, KONENKO Vitalina, MEDVEDEV Dmytro

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE GROWTH AND SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF TERRITORIES

The article examines the role of entrepreneurial activity as a key factor in ensuring innovative growth and sustainable socio-economic development of territories in the current conditions of global transformations and economic instability. Particular attention is paid to a comprehensive analysis of the relationship between the development of small and medium-sized enterprises, the formation of innovative ecosystems and the spatial heterogeneity of regional development in Ukraine, which is determined by different levels of innovation activity and availability of resources in the regions. The factors that promote or hinder the development of the innovation environment, in particular the role of state support, the availability of infrastructure for the introduction of new technologies, as well as the development of human capital capable of ensuring innovation activity and competitiveness, are analyzed. The mechanisms for creating a favorable innovation environment are explored, including support for innovative projects through financial, organizational, and educational tools, as well as the active introduction of digital technologies that play a crucial role in improving the efficiency of business processes. The author substantiates the need to move from traditional management forms to a strategic and institutional approach to managing innovation processes, considering the challenges of the sixth technological order. The author proposes an approach that effectively synchronizes the activities of entrepreneurial structures with state and regional development policies, creating conditions for harmonious socio-economic development of territories, considering their unique characteristics and needs. The study results are of practical importance and can serve as a reliable basis for the formation of effective state and local strategies and policies aimed at stimulating innovative entrepreneurship, strengthening the creative potential of the regions of Ukraine and ensuring their competitiveness at the national and international levels.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneurship, socio-economic development of territories, innovation potential

Стаття надійшла до редакції / Received 19.04.2025

Прийнята до друку / Accepted 08.05.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах просторової нерівномірності розвитку, посилення глобальних трансформацій та викликів економічної нестабільності актуалізується проблема пошуку ефективних механізмів забезпечення інноваційного зростання територій. Підприємництво, зокрема малий та середній бізнес, виступає важливим драйвером інноваційних процесів, проте в Україні воно стикається з обмеженим доступом до ресурсів, слабкою інфраструктурою та нестабільним інституційним середовищем. Це обумовлює потребу у формуванні сприятливої екосистеми підприємництва, орієнтованої на мобілізацію інноваційного потенціалу та забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку територій. Дослідження цих процесів є важливим як з наукової, так і з практичної точки зору для розробки дієвих стратегій регіонального розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням підприємницької діяльності у взаємозв'язку з розвитком територій займалися як українські, так і зарубіжні науковці. Серед них варто виділити таких вчених, як Алексеєнко В. [1], Григоров П., Завгородня Т., Ткаченко І., Петрушанський Н. [3], Кашена Н.Б., Василюшина С.І., Руденко С.В., Накіско О.В. [4] та ін.

Окрему увагу слід приділити дослідженням, які розглядають інновації як рушійну силу економічного зростання та розвитку підприємницьких структур. Так, у роботі Алексеєнко В. [1] підкреслено важливість інноваційного розвитку на мезорівні для забезпечення ефективної післявоєнної відбудови економіки України. Глушенкова А. [2] наголосила на значенні інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту для розвитку інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання. У дослідженні Григорука П. та співавторів [3] проаналізовано основні тенденції розвитку інноваційної діяльності регіонів України та обґрунтовано напрями їхньої підтримки.

Кашена Н. та ін. [4] у своїй праці дослідили формування інноваційної екосистеми сталого розвитку регіонів як ключового чинника зміцнення національної безпеки України, а Тульчинська С. та Гавронський А. [5] визначили перспективні напрями інноваційного розвитку територій у сучасних умовах. Крім того, Воржакіна Ю. та Музикорішко В. [6] акцентували увагу на важливості цифрової трансформації для покращення бізнес-процесів підприємств, що є актуальним у контексті цифровізації економіки.

Разом із тим, аспекти взаємодії підприємницької діяльності, інноваційного розвитку та соціально-економічного піднесення територій залишаються актуальними й потребують подальшого наукового опрацювання. Зокрема, потребує більш глибокого вивчення питання формування сприятливого середовища для розвитку інноваційного підприємництва в регіонах, впливу інноваційної активності бізнесу на економічну динаміку територій, а також механізмів підтримки інноваційних проєктів на рівні регіонів та громад.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в дослідженні ролі підприємництва в інноваційному зростанні та соціально-економічному розвитку територій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

До основних уроків, які слід винести з кризи, можна віднести: повернення економічних циклів зі зміненою хронологією їх прояву; переосмислення ролі великих підприємств як рушіїв економічного зростання; реабілітацію реального (матеріального) сектору економіки; а також повернення до державного регулювання економіки.

У багатьох країнах реалізацію інновацій забезпечує мале та середнє підприємництво, яке виступає драйвером економічного зростання та буфером трансформаційних процесів. В Україні ж малий бізнес здебільшого представлений мікропідприємствами, яким складно реалізовувати інновації.

Промисловий ренесанс набирає обертів паралельно з посиленням глобальних тенденцій інвестування в нематеріальні активи та створення цінності за рахунок використання нематеріальних ресурсів, що зумовлює потребу у формуванні нової логіки фінансування економіки та розвитку інновацій.

Суспільство дедалі частіше стикається з дилемою: досягнення економічної ефективності чи забезпечення соціального й екологічного добробуту. Відмова від одновекторного вибору на користь всебічного розвитку, що не суперечить різним цілям, – це саме ті можливості, які відкриває використання нематеріальних ресурсів розвитку.

По-перше, слід відзначити необхідність формування екосистеми інновацій. Основу такої екосистеми становить визначення екосистеми підприємництва, запропоноване Н.С. Примака [8], яке об'єднує в собі набір сприятливих умов для реалізації підприємницьких ініціатив: культуру, політику, людський капітал, ринки, інфраструктуру – як сукупність інноваційних процесів, що відбуваються на певній території та формуються навколо інноваційного «ядра» під впливом сприятливих факторів і інститутів розвитку, які сприяють підвищенню інноваційної активності економічних суб'єктів (рис. 1).

Рис. 1. Екосистема інновацій

Інноваційним «ядром» розвитку територій можуть виступати територіальні кластери, мономіста, асоціації економічної взаємодії та інші форми організації й об'єднання інноваційних зусиль суб'єктів господарювання [5].

По-друге, важливим є розгляд процесу побудови регіональних інноваційних систем (PIC) у просторовому аспекті. Однією з ключових проблем розвитку національної економіки є «відсутність пов'язаності простору прийнятих рішень», що призводить до посилення неоднорідності простору, зокрема міжрегіональної соціально-економічної диференціації.

Ключові проблеми інноваційного розвитку можна поділити на чотири основні групи:

- чинники, пов'язані з загальною економічною та політичною ситуацією;
- чинники, що виникають через особливості просторового розвитку;
- проблеми організаційного та управлінського характеру;
- структурно-технологічні виклики, які потребують різного рівня управлінського впливу залежно від їх масштабів.

Якість інноваційних процесів та їх вплив на соціально-економічний розвиток визначаються середовищем, у якому вони відбуваються. Основними елементами такого середовища є інфраструктура, культура та конкуренція. Конкуренція стимулює інноваційну активність, інфраструктура забезпечує доступ до необхідних ресурсів, а культура формує сприйнятливості суспільства до нововведень.

Вирішення проблем нестачі ресурсів, зміни клімату, збереження здоров'я населення та турбота про майбутні покоління є ключовими завданнями інноваційної діяльності. Така «нова» економіка розвивається на основі екосистем конкретних територій. Україна прагне подолати розрив із розвиненими країнами за рівнем розвитку промисловості та нових технологій. Проте, ці країни постійно рухаються вперед, тому подолання розриву вимагає реалізації політики, що включає не лише декларативні цілі інноваційного розвитку, а й дієві механізми їх досягнення на макро-, мезо- та мікрорівнях. Йдеться про необхідність переходу на нову, справді інноваційну траєкторію розвитку [7].

Сучасний етап розвитку національних економік та світових економічних відносин пов'язаний із переходом до нового вікового циклу накопичення капіталу, практично одночасною зміною світогосподарського та технологічного укладів, що зумовлює глибокі структурні зрушення, появу нових інститутів і застосування принципово нових технологій. Змінюється структура капіталу: все більшої ваги набуває інтелектуальна складова, яка формує нову економічну парадигму, орієнтовану на гармонізацію соціально-економічних відносин і зростання загального добробуту.

Інтегральний світогосподарський уклад, центром розвитку якого є країни Азії, сфокусований на гармонізації економічних і соціальних інтересів різних економічних суб'єктів і їх об'єднань, розвитку діалогу між бізнесом і державою, а також прагненні досягати суспільно значущих цілей. Нині ми переживаємо перехід до шостого технологічного укладу, для якого характерні нанотехнології, геліо- та ядерна енергетика. Цей уклад є «економікою вільного заробітку», що розвивається на тлі цифровізації економічних процесів і створення цифрових платформ.

Спостерігається зростання рівня урбанізації та тривалості життя, збільшується попит на когнітивні й соціально-поведінкові навички, які не пов'язані з рутинною працею. Тип працівника шостого технологічного укладу характеризується як інноваційний, здатний до самонавчання, творчості, підприємництва і командної

роботи. Провідною освітньою тенденцією є перехід до безперервної освіти протягом усього життя та постійного вдосконалення навичок і компетенцій. Цифровізація економічних і соціальних процесів є однією з головних ознак сучасної економічної формації. Технології штучного інтелекту та високий рівень людського капіталу становлять основу сталого інноваційного розвитку, що дозволяє знижувати транзакційні витрати.

Виробництво національного продукту залежить не лише від традиційних чинників, а й від знань, що використовуються під час його створення. Спостерігається закономірність: чим більшими були інвестиції в дослідження та розробки в минулому, тим нижчою є вартість їх реалізації сьогодні, а також вища їх доступність для застосування. Рівновагу досягають економічні системи, які демонструють стабільні темпи зростання за умови незмінного рівня інвестицій в інноваційні процеси і ресурсів, що використовуються.

Прибутковість інвестицій у дослідження й розробки значною мірою залежить від інституційних чинників, зокрема ефективності захисту прав інтелектуальної власності. Водночас більша частина руху капіталу відбувається в межах групи розвинених країн і регіонів. Основою теоретичних досліджень є гіпотеза конвергенції – припущення про вищий потенціал і темпи економічного зростання в менш розвинених країнах порівняно з розвиненими, що з часом має привести до вирівнювання рівнів розвитку.

Важливе значення для розробки управлінських рішень щодо підвищення інноваційної активності територій має пов'язаність простору, а також взаємозв'язок між об'єктом і суб'єктом управління. Системність управління залежить від того, чи розглядаються суб'єкт і об'єкт управління як системи. Залежно від цього виокремлюють чотири варіанти управління: ручне, хаотичне, стратегічне та інституційне (рис. 2).

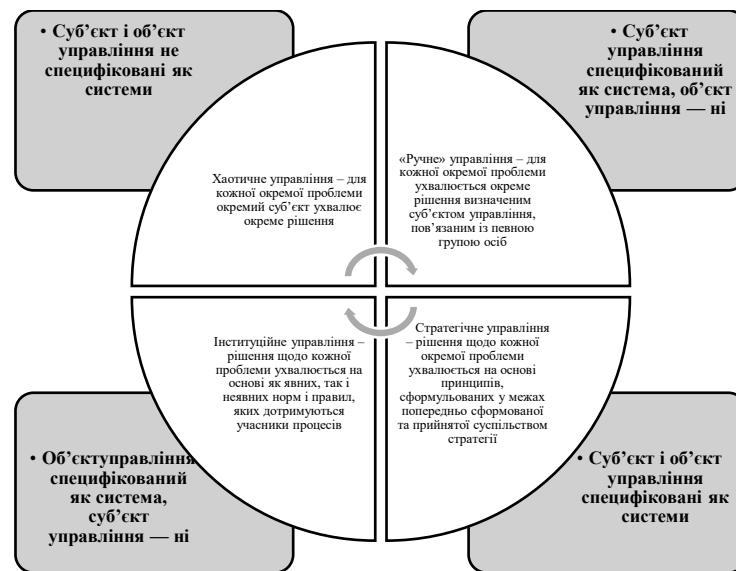

Рис. 2. Види управління

Прикладом стратегічного управління є інноваційна політика Франції, де рішення приймаються на основі загальновідомих принципів і норм. Натомість прикладом інституційного управління може слугувати інноваційна політика Японії, де першочергове значення мають неформальні правила економічних взаємин. У Китаї спостерігаються елементи ручного управління, що характеризується значним впливом централізованих рішень. Управління економічними та інноваційними процесами в Україні наразі можна охарактеризувати як хаотичне, оскільки воно не ґрунтується на загальноприйнятих принципах і нормах.

Новий етап економічного розвитку України активно набирає обертів. Разом із цим змінюється і управлінський підхід до досягнення національних пріоритетів та стратегічних цілей країни на державному рівні, що впливає на необхідність перегляду і вдосконалення управління регіональною економікою.

Одним із таких підходів є актуалізація теми просторового розвитку регіональних соціально-економічних систем України та вивчення можливостей їх трансформації.

Дослідження економічних процесів на регіональному (мезорівні) проводилися протягом усього розвитку економічної науки. Проте як окрема галузь досліджень – мезоекономіка – сформувалася наприкінці ХХ століття. Мезорівень економіки можна розглядати як у вузькому, так і в широкому сенсі.

У сутнісному розумінні мезоекономіка – це проміжний економічний простір між мікро- та макрорівнями. У вузькому сенсі мезорівень – це регіон (територіальна громада), який у контексті сталого розвитку розглядається як цілісна, складна соціо-еколого-економічна система з такими ознаками:

- наявність органів управління (керівність);
- відносна економічна самостійність;
- спеціалізація в межах національного поділу праці;
- специфічні культурно-історичні та природно-ресурсні умови.

У широкому розумінні мезоекономіка охоплює не лише регіональний рівень національної економічної системи, а й галузеві та міжгалузеві економічні комплекси.

На основі ряду досліджень можна виокремити такі положення щодо структури та змісту мезоекономіки і важливості розгляду інноваційних процесів саме на цьому рівні:

На мезорівні формуються економічні зв'язки як у вертикальному вимірі (центр – регіони), так і в горизонтальному (галузі – міжгалузеві об'єднання).

Тут здійснюється імплементація національної економічної політики, зокрема інноваційної, з урахуванням територіальних, галузевих, географічних, соціальних та інших особливостей розвитку окремих регіонів, а також усуваються суперечності між глобальними та локальними тенденціями.

Формування РІС на цьому рівні забезпечує можливість реалізації управлінських рішень як по вертикалі, так і по горизонталі, оскільки мезорівень виступає одночасно як суб'єкт і як об'єкт управління.

Враховуючи, що всі види матеріальних ресурсів, якими володіють території, обмежені, підтримується і динамічна, і статична стійкість може бути забезпечено за рахунок формування, розвитку та використання нематеріальних ресурсів. Під нематеріальними ресурсами територій (регіонів) автор має на увазі систему факторів, що впливають на підвищення якості та ефективності всіх відтворювальних процесів на державному та регіональному рівнях.

У поданій таблиці 1 здійснено систематизацію форм прояву нематеріальних ресурсів на макро-, мезо- та мікрорівні.

Таблиця 1

Рівні формування, форми прояву та результат використання нематеріальних ресурсів

Форми прояву нематеріальних ресурсів	Особливості використання	
	Особливості формування	Відповідний вид капіталу та генерований дохід
Тимчасові ресурси	Виражаються у різній швидкості прийняття та реалізації рішень	-
Інтелектуальні ресурси	Знання, отримані в результаті інтелектуальної діяльності людини, спрямовані на прийняття та реалізацію рішень, виділення нових форм та способів організації та здійснення економічної діяльності	Інтелектуальний капітал, людський капітал Інтелектуальна рента
Репутаційні ресурси	-	Репутаційний капітал Репутаційна рента
Ментальні ресурси	Особливості та прояв національних рис і сформованих підвалин при прийнятті та реалізації рішень	-
Інформаційні ресурси	Сукупність відомостей, необхідних для прийняття та реалізації рішень	Інформаційний капітал Інформаційна рента

Макрорівень характеризується специфікою обліку та використання важливого нематеріального ресурсу – часу. Сучасні підходи до державного управління відзначаються високою швидкістю реакції органів законодавчої та виконавчої влади на внутрішні негативні чинники розвитку та глобальні ризики. Саме тимчасові ресурси на макрорівні є основою для реалізації масштабних національних інфраструктурних проєктів.

Інтелектуальні ресурси, зокрема людські, на всіх рівнях господарювання виступають головним стратегічним джерелом розвитку, що безпосередньо впливає на економічне зростання та добробут суспільства. У прогнозах довгострокового соціально-економічного розвитку наголошується на пріоритеті розвитку людського капіталу [9].

Зростання ролі та зміна місця інформаційних ресурсів у системі економічних відносин пов'язана з тим, що в умовах глобальної цифровізації інформація стає визначальним фактором розвитку.

На відміну від макрорівня, на регіональному рівні формування та використання нематеріальних ресурсів відбувається ефективніше в межах міжрегіональних кластерів. Особливо актуальним є аналіз формування нематеріальних ресурсів у контексті просторового розвитку територій, які умовно можна назвати просторовими ресурсами. Можливість використання всіх видів ресурсів для реалізації інновацій та інноваційного розвитку територій розглядається як інноваційний потенціал просторового розвитку.

Включення в обіг комплексного ресурсу – матеріальних і нематеріальних – для забезпечення сталого розвитку територій формує низку нових синергічних ефектів. Виникнення цих ефектів залежить від якості управління ресурсним комплексом і створення моделей поєднання та доповнення ресурсних потоків під час реалізації великих територіальних проєктів. Сучасні підходи до формування стратегій соціально-економічного розвитку територій спрямовані на досягнення важливої мети – забезпечення їх сталого розвитку. Соціально-економічна стійкість розвитку регіональної системи складається з кількох рівнів: інституційної, кадрової, ресурсної та інноваційної стійкості. Ці види стійкості застосовні як до підприємств, так і до територіальних систем;

– інституційна стійкість – стан соціально-економічної системи, при якому забезпечується якість і стабільність діяльності органів влади з досягнення конкретних цілей, зокрема збереження та підвищення рівня добробуту населення, через підвищення інноваційної активності суб'єктів господарювання;

– ресурсна стійкість – стан системи, що передбачає наявність організаційних і виробничих механізмів для залучення, формування, використання та розвитку як внутрішніх ресурсів, так і ресурсів довкілля;

– кадрова стійкість – стан, який гарантує наявність кадрового потенціалу з високим рівнем кваліфікації для державного управління та професійною підготовкою трудових ресурсів, необхідних для функціонування територіального економічного комплексу;

– інноваційна стійкість – здатність соціально-економічної системи впроваджувати інновації, що забезпечують рівномірне зростання показників розвитку територій.

Інноваційну стійкість регіону визначають низка факторів (див. рис. 3).

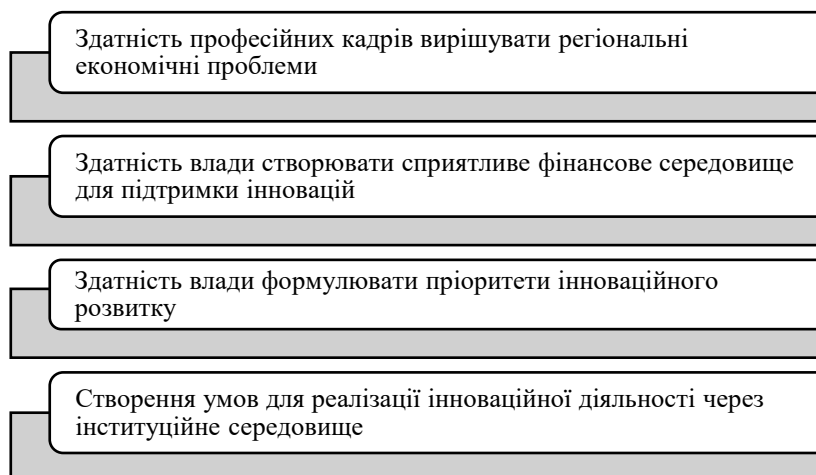

Рис. 3. Фактори, що визначають інноваційну стійкість регіону

Для розвитку регіональної економіки доцільним є досягнення стану сталого просторового розвитку. Водночас у сучасній економічній літературі не виявлено достатньо висвітленого тлумачення цього поняття. Під сталим просторовим розвитком вбачають стан соціально-економічної системи, за якого стабільно зростають такі показники регіону, як чисельність населення, динаміка середньодушових доходів, обсяг інвестицій в основний капітал, валовий регіональний продукт, рівень інноваційного розвитку та підприємницької активності [10].

Саме тому при формуванні концепції сталого регіонального розвитку необхідно виявляти й враховувати основні ознаки динамічної стійкості. Неправильно було б розглядати інноваційний розвиток у регіональній економіці як лінійний процес, що поступово охоплює всю систему, адже збалансований розвиток передбачає підтримку балансу економічних, соціальних і екологічних пріоритетів, узгодження процесів економічного розвитку регіону з процесами охорони природного середовища [11].

Визначаючи регіональні пріоритети й перспективи розроблення соціально значущих інноваційних напрямів, які можуть фінансуватися з регіональних ресурсів, слід керуватись відповідними критеріями. Основними критеріями сталого регіонального розвитку є: зниження ресурсоємності ВРП; скорочення шкідливих викидів в атмосферу, скидання забруднених стічних вод, обсягів неперероблених відходів; покращення стану довкілля.

Таблиця 2

Дії із забезпечення інноваційної стійкості

Рівні	Дії
Макрорівень (державний)	Розробка національної стратегії інноваційного розвитку
	Розробка спеціальних законів та доповнень до існуючих нормативних правових актів щодо підтримки виробничих та наукових організацій у сфері інноваційної діяльності
	Визначення макроекономічних стимулів для здійснення фінансових вкладень у високоризикові проекти, створення венчурних фондів тощо.
	Визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку
Мезорівень (регіональний)	Розробка регіональних стратегій інноваційного розвитку відповідно до національної стратегії інноваційного розвитку
	Розробка спеціальних регіональних законів та нормативних правових актів, спрямованих на підтримку конкретних регіональних інноваційних проектів
	Створення регіональних фондів інноваційного розвитку
	Відкриття технологічних структур для підтримки інновацій (бізнес-інкубатори, технопарки та ін.)
	Надання регіональних податкових пільг та субсидій для малих інноваційних підприємств
	Надання можливостей для розміщення високотехнологічних інноваційних підприємств та створення на них нових робочих місць

Як би парадоксально це не звучало, погана екологічна ситуація в регіоні може стати ресурсом сталого розвитку. Перспективні екологічні проекти потребують залучення інтелектуальних ресурсів для розроблення ідей із переробки відходів, розвитку безвідходних технологій, очищення довкілля – усе це створює додаткові робочі місця. Зазвичай реалізація таких інноваційних проектів сприяє рекультивації територій, формуванню нових просторових ресурсів і стимулює появу виробничих інновацій.

Забезпечення інноваційної стійкості регіону неможливе лише на мезорівні; вона, з одного боку, залежить від комплексу підтримуючих факторів на вищому макрорівні (державному рівні) та, з іншого боку, складається з результатів інноваційних процесів на мікрорівні (територіальних громад) (таблиця 2).

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Трансформація українських підприємств в умовах сучасної цифрової економіки є не лише викликом, а й нагодою для їхнього сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності. Використання цифрових технологій, запровадження інноваційних бізнес-моделей і впровадження стратегії гнучкого управління дозволяють підприємствам ефективно адаптуватися до змін зовнішнього середовища та підвищувати свою продуктивність. Водночас важливою умовою успішної трансформації є формування культури інновацій та розвиток цифрових компетенцій персоналу, що сприяє швидкому впровадженню нових рішень у бізнес-процеси.

Подальші дослідження у цій сфері мають бути спрямовані на розробку практичних рекомендацій щодо впровадження цифрових стратегій, а також на аналіз впливу трансформаційних процесів на економічні результати підприємств. Це дозволить забезпечити сталий розвиток бізнес-структур та підвищити їхню роль у зміцненні національної економіки України.

Література

1. Алексеев В.Ю. Інноваційний розвиток у повоєнній відбудові на мезо-рівні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*, т. 1, № 63, 2024. С. 59-65.
2. Глушенко А.А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту розвитку інноваційного потенціалу. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*, т. 4, № 30, 2019. С. 64-69.
3. ГРИГОРУК, П., ЗАВГОРОДНЯ, Т., ТКАЧЕНКО, І., & ПЕТРУШАНСЬКИЙ, Н. (2024). ПРОГНОЗУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (4), 250–257. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-33>
4. Кашена Н.Б., Василишина С.І., Руденко С.В., Накіско О.В. Формування інноваційної екосистеми сталого економічного відновлення та розвитку регіонів для посилення національної безпеки України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*, т. 9, № 3, 2024. С. 256-261.
5. ТУЛЬЧИНСЬКА, С., & ГАВРОНСЬКИЙ, А. (2024). ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (2), 116–120. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-15>
6. Воржаківа Ю.П., Музикоришко В.О. Особливості застосування цифрової трансформації для покращення бізнес-процесів підприємств. *Modern Economics*, № 41, 2023. С. 24-30. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-04)
7. Гресь Г. Підхід до впровадження гнучких організаційних структур». *Економіка та суспільство*, №. 34, 2021. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-61>
8. Приймак Н.С. Класифікація опору змінам та його оцінка в межах системи управління змінами на підприємстві». *Ефективна економіка*, № 6, 2019. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.6.67
9. Давимука С.А. Інноваційний імператив стратегії відбудови України». *Регіональна економіка*, №. 3, 2023. С. 5-17.
10. Олексенко Л.В. Інноваційна інфраструктура як чинник активізації інноваційної діяльності в провідних країнах світу». *Економічне управління: теорія та практика*, 2020. С. 223-242. DOI: <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2020.223-242>
11. Rudachenko O., Konenko V. Analysis of the current state of digital transformation of business processes in business activities of Ukraine. Exploring the digital landscape: interdisciplinary perspectives. Monograph. The University of Technology in Katowice Press, Katowice, Silesia Province, Poland. 2024. 1052 p.

References

1. Aliksieienko, V.Yu. (2024), "Innovative development in post-war reconstruction at the meso-level", *Naukovy visnyk Uzhhorodskoho Universytetu. Seriya Ekonomika*, vol. 1, no. 63, pp. 59-65.
2. Hlushenkova, A.A. (2019), "Using information and communication technologies as a tool for developing innovative potential", *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, vol. 4, no. 30, pp.64-69.
3. HRYHORUK P., ZAVHORODNIA T., TKACHENKO I., & PETRUSHANSKYI H. (2024). FORECASTING THE DEVELOPMENT TRENDS OF UKRAINE'S REGIONS INNOVATIVE ACTIVITY. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (4), 250–257. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-33>

-
4. Kashchena, N.B., Vasylishyn, S.I., Rudenko, S.V. and Nakisko, O.V. (2024), "Formation of an innovation ecosystem of sustainable economic recovery and development of regions to strengthen the national security of *Ukraine*", *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 9, no. 3, pp. 256-261.
 5. TULCHYNSKA C., & HAVRONSKYI A. (2024). PROSPECTIVE DIRECTIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TERRITORIES IN MODERN CONDITIONS. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (2), 116-120. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-15>
 6. Vorzhakova, Yu. P. and Muzykoryshko, V.O. (2023), "Features of the application of digital transformation to improve business processes of enterprises", *Modern Economics*, vol. 41, pp. 24-30. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-04)
 7. Hres', H. (2021), "Approach to the implementation of flexible organizational structures", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-61>
 8. Pryjmak N.S. (2019), "Classification of resistance to change and its assessment within the framework of the enterprise change management system", *Efektivna ekonomika*, vol. 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.67>
 9. Davymuka, S.A. (2023), "Innovative imperative of the strategy for the reconstruction of Ukraine", *Regional economy*, vol. 3, pp. 5-17, Available at: https://re.gov.ua/re202303/re202303_005_DavymukaSA.pdf
 10. Oleksenko, L.V. (2020), "Innovative infrastructure as a factor of intensification of innovation activity in the leading countries of the world", *Economic management: theory and practice*, pp. 223-242, Available at: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/2447d889-7421-47aa-bc9b-26af9750f998/content>
 11. Rudachenko O., Konenko V.. (2024) Analysis of the current state of digital transformation of business processes in business activities of Ukraine. Exploring the digital landscape: interdisciplinary perspectives. Monograph. The University of Technology in Katowice Press, Katowice, Silesia Province, Poland. 1052 p.